

Nov grob

MARY PROSTOR

Včeraj popoldne je umrla v Euclid-Glenville bolnišnici Mary Prostor, rojena Dolenc, stanujoča na 881 Babbitt Rd. Rojena je bila v Zabji vasi pri Poljanah nad Škofjo Loko, odkoder je prišla v Ameriko leta 1908. Bila je članica društva sv. Jožefa, št. 58 KSKJ in podružnice št. 32 S22.

Tukaj zapuščila soproga Johna, doma iz Gorenje vasi nad Škofjo Loko, dobro poznanega urarja, ki je pred leti delal v Sitterjevi zlatarni na St. Clair Ave., potem pa je imel svojo lastno trgovino na Waterloo Rd., zadnja leta pa popravljal ure na svojem domu; 10 otrok: Mrs. Mollie Nousek, John, Victor, Mrs. Mary Lapuh, Frank, Adolph, Paul, Edward, Mrs. Sylvia Urbanick in Raymond, in 15 vnukov. Pogreb se vrši iz Grdinovega Lake Shore pogrebnega zavoda Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Kristine.

BREZPOSELNOST SE PLAZI

V Clevelandu je prijavilo od bivših že registriranih brezposelnih v enem tednu približno 300 delavcev svojo zahtevo po podpori za brezposelnost. Na podpori za brezposelnost je prijavilo 1.195. Večina tovarn, kakor se glasijo informacije, še vedno vzdržuje isti stalež nameščenstva kot normalno, ker pričakujejo, da se bo tekom enega meseca gospodarski položaj nekoliko bolj pojasnil.

NEMŠKI ŽUPANL BEŽIJO

BERLIN, 20. oktobra.—Deset županov iz vzhodno nemških mest in vasi je pribežalo v zapadni del Berlina in zaprosilo za politični azil.

73 LET POROČENA

GREENFIELD, Ill., 20. oktobra.—Zakonca Melvin sta praznovala 73. letnico poroke. Sylvester Melvin bo dopolnil dne 29. novembra 102 leti, njegova žena pa 95 let starosti. Zapuščata potomstvo treh lastnih otrok, 11 vnukov in 14 pravnukov.

"Kekec" v Slov. del. domu

Slovenski film "Kekec", kateri je dobil prvo nagrado na evropski filmski razstavi, bo kazan v petek zvečer, 23. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 7. uri. Poleg tega filma, se bo kazalo tudi dokumentarni film "Bela Krajina." Vstopnina bo \$1.

Prestala operacijo

V St. Vincent Charity bolnišnici se nahaja Mrs. Jane Gospodarich iz 14928 Sylvia Ave., ki je v petek prestala operacijo. Obiski so sedaj dovoljeni, mi ji pa želimo skorajšnjega popolnega okrevanja!

Iz bolnišnice

Mrs. Anna Malich se je povrnila iz St. Luke's bolnišnice na svoj dom na 1530 Parker Dr., kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Najlepše se zahvaljuje vsem prijateljem za obiske, cvetlice, voščilne kartice in darila, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

NEJASEN POLOŽAJ NA KOREJI

Trenotne težave na Koreji se dajo strniti v naslednjih točkah: Kaj bo s komunisti v nevtralnimi komisiji, ki naj reši vprašanje vojnih ujetnikov, ki se ne marajo vrniti domov. Kaj bo z mirovno konferenco, ki naj reši politično vprašanje Koreje. Ali bodo južni Korejci, če vse mednarodne komisije odpovedo, otvorili znova ogenj ali ne.

Vojni ujetniki, ki se ne marajo vrniti domov, naj bi bili po skupinah zaslišani vsak dan. To zasliševanje je odpadlo, ker so češki in poljski delegatje odpovedali sodelovanje pri komisiji. Oni so zahtevali, da se vojni ujetniki s silo pripeljejo na kraj, kjer bodo zaslišani in nagovarjeni, če bi sicer ne hoteli ven iz taborišča. Švedski, švicarji in Indijci so se sili uprli in tako je postala komisija za vojne ujetnike tako imenovanih petih nevtralcev mrtvo telo, ki se po sedanjih znakih ne bo dalo oživiti. Kaj potem z ujetniki, severnimi Korejci in Kitajci, 23.000 po številu?

Švedska je že najavila neuspeh komisije.

Politično vprašanje—mirovna komisija za Korejo. Dosedanje ameriške stališče, ki je zmagovalo med Združenimi narodi, je bilo to, da naj bodo člani te komisije le tiste države, ki so se udeležile bojev na Koreji, brez oziroma to ali so velike ali majhne. Zoper ta predlog je bil sovjetski blok in je še danes.

Dne 28. oktobra bi morala začeti politična komisija že z delom. Kitajci so javili, da naj se vrši sestanek in to prihodnji ponedeljek v Panmunjomu na Koreji, na tem sestanku pa naj bi se šele določilo, kdo bo član te komisije. Kitajci ponavljajo svojo zahtevo, da naj bodo pripuščeni tudi nevtralci, predvsem pa zastopniki Indije in Sovjetske zveze. Zadnje smatra Kitajska tako za nevtralnico.

Po konferenci v Londonu so se širile vesti, da naj politično stran Koreje reši skupna konferenca velesil, ki je Združenih držav, Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze in komunistične Kitajske, na konferenco pa naj se pritegne tudi obe Koreji—severna in južna. Predlogi torej, ki so sami v sebi v nasprotju in ki vzbujajo upravičeno dvome, da se bo korejsko vprašanje mirnim potom zadovoljilo in kmalu zaključilo. In če ne?

Predsednik Rhee in Clark
Predsednik južne Koreje vztraja na stališču, da do zedinjenja Koreje mora priti tako ali tako. Če ne bo prišlo po razgovorih civilnih mednarodnih konferenc, bo odločilo orožje. Rhee je samozavesten in zatrjuje, da je južno korejska armada sposobna pregnati Kitajce iz Koreje in pobiti oziroma premagati severno korejske komuniste.

Ameriški general Clark, ki se je poslovil od vojaštva, ker gre po 40 letnem vojaškem službovanju v pokoj, je podal izjavo, da je prepričan, da južna Koreja sama ne bo zgrabila za orožje, da torej do obnove sovražnosti na Koreji ne bo prišlo in da se bo poskušalo z vsemi miroljubnimi sredstvi rešiti korejsko vprašanje. Zopet dva strokovnjaka iz Koreje, oziroma glede Koreje, ki pa gresta v svojih mišljenjih popolnoma drugačna lastna pota.

Zopet doma

Mrs. Sophie Knautz se je vrnila iz Marymount bolnišnice na svoj dom na 9901 Prince Ave. in se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Zahvaljuje se vsem za obiske in voščilne kartice, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

IZGUBLJENI SIN SE JE VRNIL

Byrne Cason je vstopil leta 1914 v mornarico. V mornarici je ostal do leta 1924, ko je neznankom in brez pravilne odpustitve izginil. Doma je iz Gene Astry, Okla. Njegov oče je bil o slučaju svojega sina obveščen in je zahteval od mornarice, naj pač iščejo sina in končno povedo, kaj je s slučajem.

Mornariško poveljstvo se je v resnici bavilo tri leta s tem slučajem, vendar brez uspeha. Oče Cason se je potolažil z mislijo, da bo prišel končno dan, ko bo njegov sin potrkal na vrata domače hiše.

Zadeva s sinom Byrne Casonom je bila tale: Izgubljen je spomin, taval je od leta 1924 po cestah, po vaseh, po gozdovih in je upal, da ga bo kdo prepoznal. Leta 1940 je bil napaden po svojevrstni paralizni, ki mu je odvzela dar govora, obenem mu onemogočila hojo.

Byrne Cason se je nahajal leta in leta po bolnicah in so njegovo identiteto končno ugotovili po prstnih odtisih. O svoji družini doma je mislil, da je tam vse pomrlo. Končno si je sposodil od bolnika iste bolnice neko vsooto, da je šel pogledat na svoj bivši dom. Spomin se mu je povrnil. Oče Eddy Cason, sedaj star že 87 let, je sprejel pod rojstni krov izgubljenega sina, o katerem ni vedel ničesar polnih 29 let.

Muhasto vreme

Severovzhod Amerike je imel te dni oktoberski rekord vročine: 82, celo 84 stopinj, kot je bilo to slučaj v Clevelandu. Rekord iz leta 1924 je znašal le nekaj nad 81 stopinj. Pred tremi leti, v nekaterih krajih, je bilo v treh krajih že tri palce snega.

Vremenska napoved osrednjega urada v Washingtonu javlja, da je padel dež na srednjem zapadu Amerike in da se vlažni valovi pomikajo proti severu. Večina Amerike še vedno trpi vsled izredne jesenske suše in bi bila moča absolutno potrebna.

Imeli bomo dež

Mesto Cleveland in okolico muči suša in je v mnogih predmestjih nastopilo pomanjkanje vode. Več teh je odredilo namakanje vrtov samo jutraj in pozno zvečer. Stanovalci hiš v drugih nadstropjih so enako čutili pomanjkanje vode, ker ni dovolj pritiska.

Vremenska postaja v Washingtonu danes javlja, da bodo kraji v sredini Amerike imeli deževni dan, vlaga pa se počasi pomika proti vzhodu in severovzhodu. Država Ohio danes in verjetno tudi jutri še ne bo deležna vremenskega olajšanja.

GLASBENA MATICA
PODA OPERI
Cavalleria Rusticana
IN
Pagliacci
v nedeljo, 1. nov. 1953
v Slovenskem narodnem domu, St. Clair Ave.
OB 8.30 UR
Vstopnice so napredni pri članih zbornice pri Oratorijih v S.N.D. ali po klicu g. Anthon Schuchla, telefon EKSPRES 1-4818
CENE: \$1.00, \$1.50, \$2.00, \$3.00
Vsi sedeži so rezervirani

Polno konferenc-polno nespোরазumov!

Dulles na poročanju pri Eisenhowerju WINSTON CHURCHILL POROČA BRITANSKEMU PARLAMENTU

WASHINGTON, 20. oktobra.—Trenotni dogodki v svetu so razgibali izredna posvetovanja političnih odgovornih krogov. Danes jutraj je o konferenci treh v Londonu podal ameriški tajnik Dulles svoje poročilo predsedniku Eisenhowerju. V Londonu se je sestel parlament, katerega je poročal Churchill o uspehih in neuspehih konferenc "treh" v Londonu. V New Yorku je zasedal Varnostni svet Združenih narodov, ki je začel razpravo o nemirih na Srednjem vzhodu pa tudi o predlogu, ki so ga stavili Sovjeti, da se imenuje guverner za Svobodno tržaško ozemlje.

Ob svojem prihodu v Ameriko po povratku iz Londona je Dulles trdil, da je na splošno zadovoljen s konferenco treh zunanjih ministrov v Londonu. Iz objavljenihulletinov sledi, da je v Londonu Dulles zmagoval proti Churchill, da naj ne pride, vsaj v doglednem času ne, do sestanka državnih poglavarjev štirih velesil, to je Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze, pač pa naj se sestanejo zunanji ministri omenjenih držav v švicarskem mestu Lugano in to dne 9. novembra, kjer naj razpravljajo o mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo. To povabilo je bilo Moskvi že odposlano, iz sovjetskega časopisa pa se razbere, da bo ruski odgovor na omenjeno povabilo negativen.

Dulles je poročal predsedniku tudi o stališču državnega tajništva do tržaškega vprašanja. Kakor znano so trije zunanji ministri sklenili, da naj se sestane nova konferenca treh zapadnih velesil, na njo naj se povabijo zastopniki Jugoslavije in Italije. Jugoslavija in Italija niste spreminili svojih stališč, ki so: Jugoslavija pravi, da se povabilu ne bo odzvala, če naj se konferenca vrši na principu, da se zona "A" vrne Italiji. Italija trdi, da mora najprvo iz zone "A" oditi britansko in ameriško vojaštvo, v Trst vkorakati italijansko, Italija pa naj prevzame civilno upravo in šele potem se bo Italija udeležila kakšne skupne konference. Churchill za sestanek "štirih."

Širile so se vesti, da je bilo na sestanku treh zunanjih ministrov v Londonu Churchill prepuščeno, naj gre sam v Moskvo. Churchill dobro ve, da bi njegov osebni obisk v Moskvi brez ameriškega zaledja ne razčistil mednarodnega položaja. Ni pa opustil svoje ideje, da slej ko prej mora priti do skupnih razgovorov med omenjenimi velesilami. To je povdaril tudi v parlamentu.

V Varnostnem svetu
Debate o Palestini in o Trstu niso mogle biti zaključene na prvem zasedanju. Za kaj gre? Država Izrael v Palestini je obkrožena od manjših arabskih držav, ki so vse brezizjemno zoper Jude. V Palestini obstaja vprašanje razseljenecv arabskega in judovskega življa, ki gredo v sto tisoče. Ene od arabskih držav, ki je sosed Izraela, je Jordan. Mejni spori so na dnevnem redu. Judje so preteklega tedna napadli tri vasi in pobili 66 ljudi. Kaj je bil vzrok pokolja? Judovski zagovor je tale: Ob meji so na judovski strani razseljeni Judje, ki so se nahajali popreje bodisi v nemških koncentracijskih taboriščih, bodisi v arabskem svetu. Ti elementi so bili izpostavljeni večnim na-

Izrael pri teh pokoljih ni sodeloval, civilisti, ki so jih povzročili, pa uživajo na judovski stradanju od strani Arabcev. Končno je bilo njihovega potrpljenja konec in so vračali milo za dražgo. Redna oborožena sila države ni simpatije.

Judje so to pot precej osamljeni, ker so se pridružili arabskim pritožbam, tako Angleži, kakor tudi Amerikanci. Nadaljnega razvoja dogodkov trenutno ni mogoče predvideti, ker bo ta odvisen od zadržanja Arabske Lige kot reprezentantije velikega arabskega sveta, ki obkroža Palestino. Dulles je po konferenci z Eisenhowerjem trdil, da bo nadaljnja ameriška pomoč Judom izostala, dokler Judje v Palestini ne upravičijo svojega postopanja.

Ruski predlog o Trstu
Varnostni svet je poslušal najnovejši ruski predlog, kako naj se reši tržaško vprašanje. Z mirovno pogodbo z Italijo leta 1947 je bilo predvideno, da se na meji med Jugoslavijo in Italijo ustanovi mala država Samostojno tržaško ozemlje. Varnostni svet naj imenuje guvernerja in potem bo statut o tej državi veljaven. Vsi poskusi, da pride do guvernerja, se niso obnesli. Sovjetska zveza je stalna članica Varnostnega sveta, kjer stalno uporablja svojo pravico veta, kakor to zahtevajo njeni interesi. Na Samostojno svobodno tržaško ozemlje ne misli več zapadni blok, enako ne Italija, kakor tudi ne Jugoslavija. Kakšno propagando uganja sedanja sovjetska taktika v krogu Združenih narodov, je težko reči. Na eni strani se hoče približati Jugoslaviji, slednja pa njene predloge odklanja. Na drugi strani se dobriča italijanskim komunistom, slednji pa so za to, da se priključi k Italiji sploh vse sporno ozemlje, torej tudi tisti del, ki je sedaj upravljan po Jugoslavnih v Istri. A glavno je to, da na uspeh sovjetskega predloga ni računati.

Politična bilanca
John Foster Dulles je na tiskovni konferenci povedal naslednje: Ameriški delegat Arthur Dean bo prisoten v ponedeljek v Panmunjomu na Koreji, kjer se bo vršil prvi sestanek politične komisije za Korejo. Nemčijo je ponovno pozval, naj se udeleži konference v Luganu dne 9. novembra in naj bo za mirovno pogodbo z Avstrijo in Nemčijo. Sestanek državnih poglavarjev štirih velesil za sedaj nima smisla. O Trstu, da se stališče Združenih držav in Velike Britanije na konferenci v Londonu in po njej ni spremenilo. Trst z zono

"A" naj se torej vrne Italiji, datum pa še ni določen.

Churchill v Londonu je bil po laboristih ponovno siljen na odgovor na vprašanje ali bo šel v Moskvo ali ne. Vprašanju se je Churchill izmaknil.

Združeni narodi, njihov organ Varnostni svet, je odložil debato o ruskem predlogu glede Trsta, da se namreč imenuje guverner na 2. novembra. Velesile naj imajo med tem dovolj časa, da se pogajajo z Jugoslavijo in Italijo.

MLADENIČ OBTOŽEN UMORA PRVEGA REDA

UPPER SANDUSKY, O., 20. oktobra.—Roy Roger Schinagle ml., 19-letni mladenič iz Mayfield Heightsa, ki je pred enim mesecem na gnusen način umoril svoje 19-letno nosečo dekle, Cynthia A. Pfeil iz White Plains, N. Y., je bil včeraj po zasliševanju 13 priči obtožen od glavne porote umora prvega reda.

Po zasliševanju je bil Schinagle odveden nazaj v zapor in verjetno pride v petek pred glavno poroto na obravnavo. Če bo spoznan krivega premišljenega umora, bo verjetno obsojen na smrt na električnem stolu.

NAPREDOVANJE IN NAZADOVANJE

DETROIT, 20. oktobra.—Podjetje Kaiser Motors Corp. javlja, da ima v prvi polovici leta 1953 čiste izgube \$10,796,574. Novica, ki izhaja prav iz podjetja, ne daje podrobnosti o tem, kako je z zaposlitvijo delavstva in kako gredo avtomobili Kaiser v promet.

Obratno javlja industrija električnih hladilnikov, da se ti dobro uveljavljajo na ameriškem trgu. V letošnjem letu je prodaja na drobno narasla do sedaj kar za 82%, za ostanek leta 1953 pa so izgledi najboljši.

"KRALJ" CIGANOV POKOPAN

V Washingtonu so pokopali na pokopališču Mount Olivet "kralja" ameriških ciganov. To je bil kralj John, star 77 let. Krsta je bila pokrita z zlatim pokrovom in je stala \$10.000. Pogreba se je udeležilo zastopstvo ciganov iz vse Amerike, kakih 400 po številu. Ciganski "kralj" zapuščala štiri sinove in tri hčere; eden od sinov bo njegov naslednik. Pokojni "kralj" je bil rojen v Peruju v Južni Ameriki.

SABOTAŽA V BOSTONU?

BOSTON, 19. oktobra.—Danes se je začela strogo tajna preiskava o tem, kaj je bil vzrok, da je prišlo prejšnjo soboto v tukajšnji luki na ameriški letalonosilki "Leyte" do eksplozije. Po eksploziji je nastal požar. Skupnih smrtnih žrtev je bilo 36. Trdi se, da gre za čin sabotaže. Komisija je izprla vse nepoklicane civiliste za čas preiskave. Letalonosilka "Leyte" je stala \$90,000,000.

FORD ZA \$770

LONDON, 10. oktobra.—Ameriška Ford družba v Angliji je javila, da bo dala v kratkem v promet novi model Forda, katerega cena bo \$770. Z raznimi davčninami bo končna cena Fordov okrog \$1,080. Tako bo na trgu najmodernejše pa tudi najcenejše motorno vozilo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ALI BO PADLA ATOMSKA BOMBA?

(2)

Omenili smo že besede "mess"—zmešnjavo, ki naj bi jo ustvarili v Ameriki demokratije, odpraviti pa jo hočejo republikanci. Tudi predsednik Eisenhower.

Možnost atomskega napada je danes realnost. Kako se torej pripraviti nanj in kakšne informacije imamo o sovražniku, ki bi ta napad izvršil? Citirajmo izjave glavnih predstavnikov današnje Amerike in to predsednika Eisenhowerja, obrambenega tajnika Wilsona, Petersona in Fleminga, ki imajo opraviti z ameriško narodno obrambo.

"Meseca avgusta je v Sovjetski zvezi eksplodirala bomba, ki je v ljudskem izrazu znana kot velika "H" bomba. Mi zaključujemo, da ima Sovjetska zveza možnosti atomskega napada na Ameriko, te možnosti pa postajajo večje iz dneva v dan. Naši domovi so bili redkokdaj v prekušnjah grozot bojnega polja. Naša varnost je izginila spriču bombnikov na dolge polete in spriču moči ene same atomske bombe. Doseči je trajni in pravični mir; ta nas bo obvaroval pred atomskim napadom." To so besede predsednika Eisenhowerja, ki je bil končno prisiljen, da je članom federalne vlade prepovedal, naj ne dajejo sami zase posebnih izjav in pojasnil, kaj je z atomsko bombo pri nas doma in v Sovjetski zvezi, dokler ne dobijo pooblastila s potrebnimi podatki od komisije za proučevanje atomske energije.

Zadnji nastop Eisenhowerja je bil v enem pogledu potreben, obenem pa za njegovo federalno vlado spričevalo uboštva, kako se ta vlada spozna v času, v katerem živi!

Nekaj splošnih pripomb: Predsedstvo v Beli hiši ima svojo špijonažo doma in po svetu. Državno tajništvo, ki vodi ameriško zunanjo politiko, enako; enako obrambeno tajništvo, enako poveljstva ameriških oboroženih sil. Federalna vlada, ki jo sestavljajo razni tajniki, se shaja na sejah. Redoma v Beli hiši pod predsedstvom predsednika republike, trenutno Eisenhowerja. Človek bi pričakoval, da bo vlada po izmenjavi misli in informacij edina vsaj v tako važnem vprašanju kot je vprašanje oborožene sile nasprotnika, napada in obrambe domovine edina in istih pogledov! V Washingtonu trenutno ni tako!

Obrambeni tajnik Wilson je nastopil pred javnostjo in trdil, da Sovjetska zveza nima vodikove bombe, marveč, da se peča le z osnutki, da je za Ameriko v tej produkciji za tri ali štiri leta; da dvomi, da bi imela letala za dolge proge, ki bi bila sposobna prenesti atomsko "A" in "H" bombo. Ni vzroka za razburjenje. Kar se tiče stroškov narodne obrambe zoper morebitni atomski napad, bo zado stovalo kakih 500 milijonov dolarjev.

Peterson in Fleming sta zopet drugega mišljenja in smatrala, da ima Sovjetska zveza tako obe bombi, kakor tudi letala za prenos. Peterson je celo priporočal, da se umaknemo v "pozemlje" z drugimi besedami, da začnemo misliti tudi na to, da se velika podjetja spravijo kljub večjim stroškom s svojimi tovarnami pod površino zemlje.

Zelo glasen je poslanec Cole, ki zastopa v spodnji zbornici mesto New York. Cole zahteva, da se določi kredit \$10,000,000,000! Wilson se zadovoljuje samo s \$500,000,000! Cole celo predvideva, da možnost atomskega napada na Ameriko ne preži samo iz zraka. Atomska bomba se lahko vtihotapi v Ameriko po raznih ladjah in nato na prvi najlažji način odvzame. Cole zahteva, da je treba že sedaj vršiti strožje nadzorstvo nad ladjami, ki prihajajo v Ameriko iz držav, ki so nam nenaklonjene, če ne sovražne. Določiti je posebna pristanišča, kamor bi šle ladije pristajati, ladje same pa bi morale biti pod strogim nadzorstvom.

In obveščanje javnosti? O tem v kakem stanju se nahajamo? Pametni politiki zastopajo tudi po našem mnenju pravilno mnenje: Amerikanci naj vedo na kaj naj se pripravijo, informacije naj bodo točne, direktne, razen v kolikor varnost Amerike kot take zahteva absolutno tajnost.

L.C.

UREDNIKOVA POŠTA

SLOVENSKI FILM "KEKEC" V SDD

CLEVELAND, Ohio — V petek, 23. oktobra se bo kazalo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. novi slovenski film "Kekec," katerega je produciralo filmsko podjetje Triglav v Ljubljani. Po oceni kritikov v stari domovini, je ta film eden izmed najboljših, kar jih je bilo dosedaj narejenih po domačem filmskem podjetju.

V filmu "Kekec" igra glavni vlogi fantek z imenom Kekec in hčerka ubogega kajzarja. Pri zori filma se dogajajo v vasi v planini Triglava in pa v grapih zakletega bogatina v tem pogorju Gorenjske. Scenarija v tem filmu je naravnost krasota očanca Triglava, koče planšarjev in celotni igralski nastopi so iz življenja ovčarjev, planšarjev. Ta film je dobil prvo nagrado na evropski filmski razstavi. Vabljeni ste, pridite, videti film v petek zvečer v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Poleg "Kekeca" boste videli tudi krasen dokumentaren film iz Bele Krajine, v katerem se kaže krasota tega dela zemlje Slovenije. Videli boste narodne šege, navade in običaje žumberakčanov. Interesantno je za videti, kako naša Belo Kranjci praznujejo "Zelenega Jurija." Lepo je videti Belo Krajino v pomladnem cvetju, čebelarja v zelenem vrtu, pastirje na pašniku, močne fante in lepa dekleta, v pestrih narodnih nošah. Žal bo vsakemu Belo Kranjcu, ki bi zamudil videti ta dokumentarni film. Celotna filmska predstava se prične ob 7. uri zvečer. Film "Kekec" vzame 80 minut, film iz Be-

le Krajine pa 20 minut. Vstopnina \$1.

V Ameriki se nahaja jugoslovanski filmski direktor Obrad Lusković in on bo tudi osebno navzoč na predstavi v Slovenskem delavskem domu. On je poslan med nas, da bi tukaj organiziral akcijo za večje zanimanje za slovenske filme, odnosno jugoslovanske filme, ter ako bi kateri želel imeti glas ali govorico morda svojih staršev, bratov in sestri, bi to naredilo filmsko podjetje "Triglav" in bi se vam nato dostavilo gramofonsko ploščo.

Morda bi bilo tudi zadostnega zanimanja, da bi "Triglav" film posnel slike vaših sorodnikov, morda vašo rojstno hišo, vas ali okolico, zaradi teh zadev in tega dela je poslan zastopnik med nas in v petek zvečer po filmski predstavi se boste lahko z njim osebno pogovorili.

Če bo zadostnega zanimanja za slovenske filme, bo pokazala prva predstava v petek zvečer, 23. oktobra, in nato se bo v bodoče kazalo še druge filme; na primer ponovno "Na svoji zemlji," ali pa "Jaro gospodo" itd. In ker se ravno sedaj odloča o bodoči usodi mesta Trsta z okolico, in ker je veliko ameriških Slovencev iz tega dela slovenske zemlje, ali bi ne bilo lepo in častno, da bi bila dvorana Slovenskega delavskega doma nabito polna na tej predstavi in bi v skupnosti, le v mislih—molili—za našo zemljo, na kateri živijo naši krvni bratje in sestre, prosili Boga, da naj bi bil usmiljen in naj bi nikar izročil našo zemljo tujcu.

Vincent Coff.

Vabilo na jesensko veselico podr. št. 5 SMZ

CLEVELAND, Ohio—Cenjeni bratje, tem potom želim vsem sporočiti, da ima naša podružnica svojo jesensko veselico dne 24. oktobra, to je prihodnjo soboto v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., dvorana št. 1. Ako bomo delali složno roka v roki, smo lahko prepričani, da bomo imeli uspeh v vseh ozirih. Nas je vendar veliko članov pri podružnici, a na prireditvah le vidimo ene in iste obraze. Kje ste pa drugi bratje? Ne bodite taki kot tisti, ki je kravo vso zmolzel, potem jo pa pri grabnu pustil, ne da bi ji dal jesti.

Odbor in zvesti člani se trudijo, da bi napravili čim več za našo podružnico in njeno blagajno, zato smo tudi sklenili, da bo moral vsaki član vzeti vstopnico, pa če se udeleži ali ne. Na letni seji je bilo sklenjeno, da vsak član plača 50 centov, za kar dobijo piske tikete, ko pride na veselico. Zdi se mi, da ni več kot prav, da se to stori. Nikar ne mislite, da če plačate svoj assessment, da je s tem vse končano.

Vsaakega člana je dolžnost, da se udeleži prireditve njegove podružnice ali društva in tako pomaga po svoji moči. Izvzeti naj bi bili le tisti, ki so na bolniški listi ali radi dela, vsi ostali pa pridite gotovo omenjeni večer v veselo družbo. Saj je vsem znano, da kamor pride Brancel in družina, tam je petje in veliko veselja.

Tudi naše sosednje podružnice prav prijazno vabimo, da se nam pridružijo in se z nami povešajo, ob priliki bomo pa mi povrnili vaš obisk.

Torej na veselo svidenje vas vabi veselični odbor.

John Sever, predsednik;
Tony Krampel, tajnik.

Don't gamble with fire—
the odds are against you!

Bazar krožka št. 3 Prog. Slovenk

EUCLID, Ohio — V nedeljo, 25. oktobra gremo na bazar, ki ga priredi krožek št. 3 Progresivnih Slovenk v Ameriško jugoslovanski centru na Recher Ave.

Članice tega krožka so naredile veliko lepega ročnega dela, katerega si boste lahko kupili po zmerni ceni, poleg okusnega peciva, potice, krofov, keksov, kuhinov, in še drugih dobrot, katere bodo še te naše pridne in izveščane članice prinesle na dan bazarja, tako da boste gotovo dobili vse sveže pečeno pecivo.

Bazar se prične že popoldne; za one, ki se radi zabavajo s dominami in sličnimi igrami, bo te vrste zabava za kratek čas, če bo lepo vreme, bomo balinale na vrtu, zvečer pa se bo seveda plešalo ob veselju Grabnarjevi godbi. Za žejne in lačne bo tudi preskrbljeno.

Vljudno vabim vse članice našega krožka in sosednjih krožkov, kakor tudi cenjeno občinstvo, da pridete na ta naš bazar, za kar vam bomo hvaležne. Ravno kar me je poklicala predsednica Mary Kobal in mi povedala, da je prejela od Zavoda za slepo mladino v Ljubljani zahvalno pismo za pisalni stroj, katerega so z velikim veseljem prejeli. Tam se kaj takega sploh ne more kupiti, zato nas taka pisma razveselijo in nas navdušijo, da gremo ponovno na delo za dobrobit potrebnih. To je program Progresivnih Slovenk, katerega bomo nadaljevali.

Prijazno vabim tudi vse naše podpirne članice in prijatelje, da pridete, ker pregovor pravi, da brez moških še ljudje ne bi bili.

Vera Potočnik.

Oglašajte v - - -
Enakopravnosti

Pevki Budan in Safred v glavnih vlogah

Ann Safred

CLEVELAND, Ohio—Dobro izbrani solisti Glasbene Matice bodo peli glavne vloge v operi "Cavalleria Rusticana" in "Pagliacci."

Leta 1951 smo ljubitelji klasične glasbe imeli priliko slišati izvleček iz opere "Cavalleria Rusticana." Tedaj sta sopranistinja Ann Safred in tenorist Felix Turel pela glavne vloge. To pot jima je ponovno poverjena težka vloga in sicer v celotni operi.

Gospa Safred je sedaj glasbeno zainteresirana pri Clevelandskem simfoničnem orkestru, kjer poje v zboru. Po njenem samostojnem koncertu, januarja 1952 v Slovenskem narodnem domu, se je pojavila v Crile bolnici, kjer je pela za bolne veterane vojske.

V poletju 1952, je gospa Safred obiskala Evropo, kjer je nastopila v solo koncertu v Trstu in na radio Ljubljana v Jugoslaviji, kjer je bil njen program pozneje ponovno oddan.

Felix Turelova preteklost je tudi res zanimiva. Rojen je bil v Gorici na Primorskem, potoval v šolo v Zagrebu, pozneje uspešno dokončal univerzitetne šole v Trstu in sicer v gospodarstvu.

Tenorist Turel je študiral petje v Zagrebu in pozneje v Trstu in Rimu, Italiji. Pel je na radio Zagreb in v operi ter pozneje nastopil v solo koncertu v Trstu. Turela se spominjamo iz scen iz opere "Carmen," katero je Glasbena Matica podala leta 1952. Kot gost-soloist se Turel pojavil v letnem koncertu Hrvatskega zbora "Lisinski" pri Clevelandu. Sedaj je aktiven pri Cleveland Light Opera Guild, kjer je pel v operi "Rosemarie."

V podporni vlogi vidimo June Babbitt-Price. Gospa Price se pripravlja za njen prvi samostojni koncert, 17. januarja 1954. Je aktivna članica zbora Triglav, njen mezzo-sopran je res priljubljen našim mnogim poslušalcem.

Novodošlec Tony Mihelic se trudi, da nam pokaže svojo baritonsko zmoglost. On je član zborov Jadran, Adria in Slovan. V Clevelandu je pel tri leta pri "Cleveland 500." in "Civic Light Opera." V vojaški službi je bil zaposlen pri Tenth Special Service Co., zabavni grupi v Koreji.

Gospa Agnes Zagar se pridruži v vlogi. Mame Lucije. Našo prebivalko Newburgha držita zaposleno zbor sv. Lovrenca in družstvo Zvon.

Carolyn Budan

V operi "Pagliacci" prevzame gospodična Carolyn Budan tra-

gično vlogo Nedde in Colombine. Edward Kenik, njen mož in potepajoči igralec "Pavliha," ter Frank Bradach posednjeto drugi dve važni vloge.

Kulturno se ta dvojica udeležuje v slovenski naselbini, predvsem pri Glasbeni Matici.

In končno nastopi John Perencevič v svoji prvi vlogi "Harlequina." Njegova vojaška oprostitev je gotov dobiček za zbore Adria in Slovan, katerih je on sedaj član.

To dvojno-operno predstavo bo Glasbena Matica nam podala v slovenskem jeziku in sicer 1. novembra, 1953 v Slovenskem narodnem domu, 6417 St. Clair Ave., ob 3:30 popoldne.

Nabavite si vstopnice pri članih Glasbene Matice, pri Oražmovih v SND, ali pokličite pevovodjo Anton Schubel-ja, telefon številka EXpress 1-8638. Vsi sedeži so rezervirani.

E. Safred—J. Misic.

Velikansko zanimanje za prvi koncert Florence Siskovich

CLEVELAND, Ohio — Društvo V boj, št. 53 SNPJ je v svoji dalekovidnosti takoj po pevskem festivalu na izletniških prostorih SNPJ šlo na delo za svojo jesensko prireditev 8. novembra. Posrečilo se mu je dobiti najboljšo igralko med nami za igranje "Mutast muzikant," in za koncert, mlado, 19-letno Florence Siskovich za vse koncertne točke. Sprejela z navdušenjem te pogoje—kajti to bo istočasno njen lastni prvi koncert med nami, dasiravno je že lani ob prvem letu mnogokrat nastopila na konservatoriju.

Iz pogovorov s članicami njenega društva Napredne Slovenke, št. 137 SNPJ, vemo vnaprej, da jih bo prav lepo število navzočih, kajti navsezadnje izkazati hočejo svoji sestri čast in njihov ponos v našo napredno pevsko zveždo med nami, ki obeta zanesti slovensko ime širrom Amerike in eventuelno tudi v Jugoslavijo. Kaj bi ne bile ponosne nanjo, ko že sedaj toliko obeta! Ako se udeležijo v večjem skupnem številu, jih bomo znali prav po kavalirsko sprejeti—jim odstopiti del dvorane, da lahko skupno uživajo zlat glas njihove pevke-članice!

Ni manj ni zanimanja za jo slišati med dramskimi igralci in pevci mnogih zborov v Clevelandu. Ti držijo skupaj in pokazuje hočejo, da cenijo to izredno priliko slišati mlado pevko, ki bo še mnogokrat nastopila med nami, in ob prilikah tudi s temi zbori z nekaj pesmi. Ona je sedaj slovenska javna last—je njihova, in ako ne pridejo pevci zraven, potem pa kar utihnimo o kulturi in ljubezni do slovenske pesmi med nami. Take pojave moramo pozdraviti z največjo manifestacijo—polna dvorana!

Med pevovodji je zanimanje izredno veliko. Pričakuje se jih z odprtimi rokami—povabljeni so vsi na ta izreden dan na častno navzočnost ob tem prvem koncertu njih mladenke, saj se je udeleževala med nami 10 let pri Mladinskem pevskem zboru Slovenskega delavskega doma v Collinwoodu, nekaj let pri Jadrani, in sedaj pa kot solistinja.

Za pregled, kje je bila in kaj je že obetala, bodi povedano, da doma na steni visi odlična prva nagrada v celem mestu Clevelanda za sopranistinja. To je datirano leta 1947, komaj 13-letno dekle! Sla je lepo naprej in do par let nazaj jo je učila na klavir in v petju spoštovana ga. Ivana Perdan-Cahillova. Tudi ona je zgotovila konservatorij Baldwin-Wallace. Dala ji je najboljšo podlago v vsem, tako da so jo na konservatoriju v Bostonu takoj pripoznali za najboljšo. Ravno to šolanje pod njo ji je pripomoglo, da so jo takoj od kraja dali v Advance class, pod načelnico

Voice department, Madame Marie Sundelius, svoječasno operna pevka Metropolitan Opera Company.

Ljudje so sedaj res navdušeni za ta koncert in igro. Prišli bodo tudi iz bližnjih naselbin, ker ne marajo za noben denar zamuditi njen prvi koncert, kateri jim bo ostal neizbrisen v spomin. Društvo vabi vas vse skupaj: splošno našo javnost, igralce, pevce in pevke, pevovodje in vse, ki so dobre volje in se res zanimajo za našo kulturno udejstvovanje. Prilika nam je dana najlepša, da to pokažemo v skupnosti, s tem, da napolnimo dvorano Slovenskega delavskega doma v nedeljo, 8. novembra ob 4. uri popoldne do zadnjega kotička.

Pela bo najprvo operne arije, dve iz "Gorenjskega slavčaka," nekaj klasičnih, in lepo, prav lepo število slovenskih pesmi. Slišali jo bomo torej: v francoščini, angleščini, italijanščini, slovenščini in nemščini. Petje ne pozna meje narodov—poleti na prsto in nikdo ne zameri, ako je zapeva v originalnem jeziku.

Pridite, počastite mlado pevko in ona bo pa vas vse skupaj!

Joseph A. Siskovich.

Prispevki

CLEVELAND, Ohio—Pri našem krožku št. 1 Progresivnih Slovencev so darovale v blagajno sledeče članice, ker se niso mogle udeležiti piknika v avgustu: Julia Ipavec, \$2 in Helen Tibijaš \$1; v dobre namene sta pa darovala Mr. in Mrs. A. K. D. \$5 v spomin pokojnega Rudy Jelerčiča.

Vsem prispevateljem se v imenu krožka najlepše zahvaljujem! Marion Bachel, tajnica.

PRISTAL JE NA DREVESU

BLACKWELL, Okla., 19. oktobra—Thomas DePew iz Perrytona, Texas, je napravil polet s svojim privatnim letalom. Med poletom je opazil, da mu stroj ne deluje. Treba je bilo hitre odločitve. Pilot je pristal v naglici na vrhu košatega drevesa in čakal pomoči. Iz obupnega položaja ga je rešil tujakšnji kmet, ki je splezal na drevo in rešil pilota, oba pa sta prepustila letalo negotovi usodi.

KRIMINALNARASČA

WASHINGTON, 18. oktobra —Kriminal v vrstah mladine je v naraščanju. Na vsakih 50 mladeničev pride en zločinec. Kriminalna mladina je v primerjavi z letom 1948 to leto narasel kar za 29%, od lanskega leta pa se je dvignil za 10%. Pri tem ne gre za velike razlike po posameznih zveznih državah in tudi država Ohio ni izjema.

NAPAD 30 VOLKOV

NORMETAL, Kanada, 18. oktobra — V rudokopu Normetal Copper & Zinc Mines je nastopila stavka. Stavkujoči delavci so postavili stražo. Enemu od teh straž-delavcu se je bližala skupina 30 volkov. Delavec se ni prestrašil in je v prisotnosti duha skočil po puško, streljal, ubil eno zver in druge volkove prepodil. Stavko vodi unija CIO.

VEŠ ZA MACKO!

NEW LONDON, 19. oktobra — Trindvajsetletna Shirley Hentz je vozila s svojim osebnim avtomobilom. Za svojim sedenjem je imela mačko, brez katere ni šla nikamor. Mački je postalo med vožnjo slabo. Hentz je posvetila vso pozornost mački in zgubila kontrolo nad volanom, s tem pa do smrti povzročila nekega pešca.

8% NEMŠKE INDUSTRIJE V BEGUNSKIH ROKAH

Begunci v Zahodni Nemčiji so zelo podjetni. V svojih rokah imajo že okoli 8% vse industrije v Zahodni Nemčiji. Pomaga jim tudi država z velikimi posojili. Do konca leta 1952 je država potrošila za podpore begunskim podjetjem 287,3 milijona nemških mark. Posojilo v ta namen je prejelo 77,741 beguncev.

JUGOSLAVIJA V EVROPSKEM INSTITUTU ZA ATOMSKO ENERGIJO

Te dni je bil na seji Zveznega izvršnega sveta sprejet predlog za ratifikacijo več mednarodnih pogodb, med drugim tudi sporazuma evropskih držav o sodelovanju pri raziskovalnih delih na področju fizike atomskih jeder. Pobudo za tako sodelovanje je dala že leta 1950 organizacija Unesco. Ko je ta organizacija začela proučevati možnosti za ustanovitve evropskega znanstvenega inštituta za nuklearno (jedrsko) fiziko, se je za ta predlog hitro pokazalo veliko zanimanje med evropskimi državami. Amerika namreč drži v strogi tajnosti svoje izsledke in izkušnje na področju jedrske fizike in atomske energije. To pa je dalo pobudo evropskim državam za tesnejše sodelovanje in za medsebojno izmenjavo izkušenj. Prodrlo pa je tudi spoznanje, da je mogoče le s skupnimi napori ustvariti vsem sodobnim zahtevam ustrezajočo znanstveno sredstvo za proučevanje jedrske fizike, opremljeno s poizkusnimi napravami, kakršnih spriče veljanskim stroškom ne bi mogla postaviti vsaka država zase.

O predlaganem sodelovanju so konec leta 1951 razpravljali predstavniki 10 evropskih držav — med njimi tudi Jugoslavija — na konferenci v Parizu. Lani v maju pa se je že konstituiral Evropski svet za jedrska raziskovanja, sestavljen iz predstavnikov Belgije, Danske, Francije, Italije, Jugoslavije, Nizozemske, Norveške, Švedske, Švice in Zahodne Nemčije. Tem 10 državam sta se pozneje pridružili še Velika Britanija in Grčija.

Svet je sklenil zgraditi potrebne znanstvene laboratorije za potrebe vseh članjenih držav, in sicer v Zenevi. Ustanovitev ženevskega inštituta ni bistveno zavlekla akcija švicarske informbirojske stranke dela, ki je zbrala v ženevskem kantonu od lah-

kovernih ljudi potrebne podpise proti takemu inštitutu na področju ženevskega kantona z zahtevo po referendumu, češ, da zasleduje predvideni inštitut politične smotre. Ob glasovanju v okviru referenduma pa so volilci ženevskega kantona to informbirojsko intrigo odločno zavrnili. Državni svet ženevskega kantona je v svojem poročilu zlasti poudaril, da bo ženevska ustanova po dogovoru služila samo napredku znanosti in da izsledki inštituta ne bodo tajni; tudi ne more biti govora o kršitvi švicarske nevtralnosti, ker so bile povabljeni k udeležbi tudi vzhodnoevropske države, razen tega so med 12 udeleženi državami štiri države, ki ne pripadajo k atlantskemu paktu (Jugoslavija, Švedska, Švica in Zah. Nemčija).

Po tem intermezzu je bil letos 1. julija podpisan v Parizu sporazum katerega potom si bodo udeležene države razdelile stroške za zgraditev in opremo ženevskih laboratorijev v skupnem znesku 120 milijonov švicarskih frankov (8,2 milijarde din) po višini narodnega dohodka, le za Jugoslavijo in Grčijo je bil prispevek nižje postavljen. Največ bosta prispevali Francija in Velika Britanija (po 23%), prispevek Jugoslavije pa bo znašal manj od 2% (točno 1.93%). Ta prispevek bo treba plačati v 7 letih, ker bo gradnja laboratorija trajala verjetno sedem let.

Za same zgradbe laboratorijev, uprave, knjižnice in za stanovanjske zgradbe je določenih 23 milijonov švic. frankov. Največ stroškov pa bodo terjale naprave za eksperimentiranje. Zgradili bodo med drugim dva velikanska pospeševalnika za protone, in sicer sinhrociklotron, ki bo dajal protonom energijo 600 milijonov elektronskih voltov, in velikanski proton-sinhrociklotron za mejno energijo 10 milijard elektronskih voltov. To so naprave, kakršnih v tej jakosti nimajo nikjer. Prvo napravo bodo gradili 4 leta in bo stala 17 milijonov švic. frankov, gradbeni dela za drugo napravo, ki bo stala 55 milijonov švic. frankov pa bodo trajala sedem let. Sinhrociklotron bo opremljen z velikanskim magnetom, ki bo tehtal 3000 ton. Proton-sinhrociklotron pa bo imel kar 300 metrov premera. Na krožni poti v brezračni cevi bo protone, ki bodo dosegli skoraj brzino svetlobe, usmerjalo 256 velikih magnetov.

Ženevski laboratoriji bodo nudili dragoceno pomoč tudi našim trem znanstvenim inštitutom, ki se ukvarjajo s prouče-

vanjem fizike atomskih jeder, namreč inštitutu za nuklearno znanost "Boris Kidrič" v Vincu pri Beogradu, fizikalnemu inštitutu Slovenske akademije znanosti in umetnosti "Jožef Stefan" v Ljubljani in fizikalnemu inštitutu "Rudjer Bošković" v Zagrebu. Vsem trem inštitutom bodo na razpolago ženevski laboratoriji. Računajo, da bo v Ženevi delalo stalno okrog 70 znanstvenikov-fizikov, med katerimi bo približno polovica pripadala ekipam iz evropskih inštitutov, ki se bodo začasno mudile v ženevskem inštitutu, bodisi zaradi študija ali pa zaradi izvajanja poskusov po lastnih programih.

Nova valjarna debele pločevine

Nova valjarna za debele pločevine ali "valjarna 2400," kakor jo imenujejo na Jesenicah, bo v prihodnjem mesecu začela obratovati s polno zmogljivostjo. Njena letna produkcija bo približno za 10 tisoč ton večja, kakor so to določili načrti. Pred dnevi je delovni kolektiv vzdrževalnih obratov na Javorniku dogradil novo vrtljivo peč za ogrevanje brajn.

To so komadi jekla, iz katerih valjajo tudi 14 metrov dolge pločevine. V drugem delu 2400 m dolge tovarniške hale pa dokončujejo montažo škarij stroja za rezanje pločevine. Tako bo v bodoče valjarna dajala lahko do 60 tisoč ton pločevine letno za našo kotlovno in ladjedelniško industrijo.

Mnogo je bilo zapisanega o novi valjnari na Jesenicah, toda vsega kar so vložili naši kolektivi v dograditev tega pomembnega ključnega objekta, se ne da povedati. Samo bežno se spomnimo naporov leta 1948 in 1949, po resoluciji informbiroja in barbarskem uničenju vseh pogodb s strani Sovjetske zveze in njenih satelitov. Madžarska bi morala dobaviti za valjarno strojne naprave, ki so bile že plačane. Prezirajoč napore, so naši delavci v najtežjih pogojih tudi te naloge premagali. Letos, 29. novembra bo minulo že četrto leto odkar obratuje valjarna, ki je medtem izdelala že na tisoče ton kvalitetne pločevine. Marsikatera naša ladja, izdelana iz domače pločevine na Jesenicah, pluje že po oceanu in Jadranskem morju. Vzporedno z obratovanjem so se nadaljevala tudi gradbena in montažna dela. Seveda pa so bila ta dela precej otežkočena. Tako so na primer delavci pri škarijah morali ročno premikati in naravnati pločevino. Od sedaj naprej pa bo to delo opravljal stroj, ki ga bo vodil delavec.

Delavci vzdrževalnih obratov Javornika so prejšnje mesec vzdrževalnih obratov Javornika dogradili enega največjih objektov v valjnari—novo vrtljivo peč za ogrevanje brajn, ki je največja te vrste v naši državi.

Peč ima 17 m premera in zmogljivost 20 ton na uro. Težko je opisati vso to napravo, ki je povezana z desetinami cevi in je avtomatizirana tako, da bo za vodo, zrak, plin itd. Edina naloga človeka je nadzorovati aparature in njihov funkcije. Peč je vrtljiva in so jo dogradili v razmeroma zelo kratkem roku 70-tih dni. Podobno 16 tonsko peč gradijo inozemski strokovnjaki v Šišku že 6 mesecev.

V naprotnem koncu valjarne dokončujejo montažo škarij za rezanje pločevine. Ta stroj poganja 86 motorjev in je edinstven v Evropi. Škarje imajo nalogo obrezati pločevino, jo razrezati, njene odpadke pa razkosati na manjše dele. Upravljanje stroja bodo vodili le trije delavci. Pri sedanjem stroju za rezanje pločevine je bilo zaposlenih 25 delavcev, ki so morali premagovati precejšnje fizične napore.

Valjarna na Jesenicah je edina v državi in najmodernejša v Srednji Evropi.

(Po "Gorenjskem glasu")

Nekaj določil novega konkordata med Vatikanom in Španijo

Nova pogodba o konkordatu med Vatikanom in Francijo Španijo, ki je te dni stopila v veljavo, je najnazornejša slika svetovne oblasti rimskokatoliške cerkve in na njej lahko vidi vse svet, kakšno vlogo hoče imeti Vatikan v političnem, kulturnem, socialnem in tudi v gospodarskem življenju posameznih držav.

Prejšnji konkordat med Vatikanom in Španijo je stopil v veljavo leta 1851, odpovedan pa je bil že v začetku španske republike. Ko je prišel general Franco s svojo falango leta 1939 na oblast, je seveda takoj obnovil vse, kar je bilo določeno v konkordatu, oficialna pogajanja za novo konkordatno pogodbo pa so se začela šele konec leta 1950. Pogajanja seveda niso bila nujna, ker so v Španiji veljala vsa določila starega konkordata, in ko je zdaj pred nekaj dnevi španski zunanji minister Martin Artajo v Rimu podpisal novo konkordatno pogodbo, je ob njeni objavi naglasil, da so se pogajanja zavlekla samo zaradi tega, ker se je morala nova pogodba prilagoditi zdaj veljavni španski ustavi.

Med prvimi točkami novega konkordata je rečeno, da ostane katoliška, apostolska in rimska cerkev še nadalje edina vera španskega naroda ter da uživa vse pravice in prednosti, ki ji pripadajo po božjih in cerkvenih zakonih. Ta točka je sicer v nasprotju s špansko ustavo od leta 1947, ki obljublja vsem španskim državljanom svobodo veroizpovedanja. V nasprotju je konkordat z ustavo samo po besedah na papirju, kajti v Španiji ima samo katoliška cerkev pravico do javnega kulta, medtem ko so vse javne prireditve drugih konfesij prepovedane.

Ko so objavili v Španiji novo konkordatno pogodbo, so tudi poudarjali, da so se pogajanja zanj zavlekla zaradi prilagoditve od nekdanjega monarhističnega na sedanji režim. Določila konkordata pa kažejo, da tako zavlačevanje sploh ni bilo potrebno, ker je Vatikan sedanjemu šefu države priznal vse, kar je imel nekdanji monarh, ter v njegovo počastitev še marsikaj dodal. Tako pravi člen 6. konkordata, da morajo vsi španski duhovniki vsak dan opravljati molitve za voditelja države ter da ima on iste pravice nekdanjih španskih monarhov v baziliki Santa Marija Maggiora v Rimu kot častni protokanoničnik.

Z novim konkordatom je obnovljeno tudi vrhovno cerkveno sodišče v Madridu, kot edino tako sodišče izven Rima, in Špan-

nija dobi v njem dva člana. Zanimiva je tudi odločba o postavljanju novih škofov v Španiji. Po novem konkordatu bo španska vlada vsakokrat, kadar bo izpraznjeno kako škofovsko mesto, predlagala Rimu šest kandidatov, od katerih bo papež izbral tri ter bo od teh treh šef španske vlade enega potrdil za novega škofa. Z novim konkordatom se je razširil vpliv cerkve tudi na šolstvu. Verski pouk je obvezen v vseh šolah, od osnovnih do univerze, in tudi nobena univerzitetna diploma ne bo izdana brez potrdila, da je bil kandidat med svojim šolanjem deležen verskega pouka. Cerkev in vsi redovi imajo tudi pravico po vsej državi ustanavljati svoje šole, ki imajo isto veljavo kot državne šole, in država mora skrbeti, da bo v vsaki verski šolski ustanovi postavljena vsaj skromna kapelica za opravljanje bogoslužja.

V novi konkordatni pogodbi pa so tudi nekatere posebnosti, ki bodo celo za fašistični režim, trd oreh. Tako je n. pr. določeno, da mora biti vsaka škofovska diocesa enakopravna s španskimi upravnimi pokrajinami. Po določilih konkordata bo imela vsaka španska pokrajina odsele samio tri avtoritete. Vojaški guverner bo vojaška, civilni guverner, ki je hkrati pokrajinski voditelj falange, bo politična, škof pa bo cerkvena oblast. Teoretično je to določilo zelo enostavno, praktično pa zelo nerodno, kajti v Španiji je doslej 50 pokrajin, medtem ko predstavlja cerkev 9 nadškofov in 61 škofov. Samo v novarski pokrajini so doslej trije škofi.

Oglašajte v Enakopravnosti

PREDELUEM IN PRENAVILJAM

kuhinje in kopalnice ter napravim lepe rekreacijske sobe. Vlagam asfaltno pode in stene obijem z vsakovrstnimi ploščicami (tiles).

Dobro, zadovoljivo delo po zmereni ceni.
Vprašajte za proračun.
STANLEY DOLENEK
19870 ORMISTON AVE.
KE 1-6597

ZAVAROVALNINO PROTI

Ognju tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd
preskrbi JOHN CENTO, 13417 KUHLMAN AVE.
Pokličite MU 1-0811

PERUTNINA 17330 BROADWAY, MAPLE HEIGHTS

V zalogi imamo vedno mlade piščance in vseh vrst perutnine. Se priporočamo za svatbe, bankete in razne druge prilike. Pridite in si izberite.

Prodajamo tudi na kose zrezane kokoši (cut-up poultry)
ANDY HOČEVAR IN SINOV
TEL., v trgovini: Montrose 2-2330—na domu: Montrose 2-2912

TISKOVINE

IZDELANE V TISKARNI

Enakopravnosti

SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU

-Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena—

Se priporočano društvom,

trgovcem, obrtnikom in posameznikom

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

Francov režim bo moral zdaj zaradi konkordata odrediti novo upravno razdelitev države, ker ni mogoče pričakovati, da bi v eni pokrajini trije škofi delili svojo oblast. Na ta način je Španija z novo konkordatno pogodbo z Vatikanom potrdila svoj sloves "najbolj katoliške države nasvetu," o kateri je znani ameriški pisatelj Hemingway v svojem romanu "Komu zvonijo" zapisal, da je v njej najmanj pravih kristjanov.

—G.

Pri nas radevolje

PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA
POŠILJKE V JUGOSLAVIJO
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo
kamorkoli.

**Zakrajsek Funeral
Home, Inc.**
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 1-3113

Dva pogrebna
zavoda
za
zanesljivo
izkušeno
simpatično
pogrebniško
postrežbo

po
CENAH, KI JIH
VI
DOLOČITE
pokličite

B. J. RADIO SERVICE
SOUND SYSTEM
INDOOR — OUTDOOR
Prvovrstna popravila na vseh
vrst radio aparatov
Tubes, Radios, Rec. Players
Vse delo jamčeno
1363 E. 45 St. — HE 1-3028

ŠE JE ČAS,

da si izberete fino, čisto volneno
STERLING suknjo ali KOŽUH di-
rektno v tovarni, katere dobite pri
meni vedno ceneje kakor na kateri
razprodaji v mestu.

Vam priporočam, da se oglasite
ali me pokličite za čas.

BENNO B. LEUSTIG

EN 1-3426 1034 ADDISON RD.

ISČE SE STANOVANJE

ZAKONSKA DVOJICA

BREZ OTROK, ISČE
STANOVANJE 3 ALI 4 SOB.
OBA DELATA, POŠTENA
PLAČNIKA.
Pokličite
KE 1-7137

Hiša na Huntmere Ave.

v fari sv. Jeromija.

Nov bungalow s 4½ soba-
mi; kopalnica obita z ilovnatimi
ploščicami; pregrajena klet,
gorkota na plin, prostor za raz-
širitev na 2. nadstropju. Cena
\$16,300.

Hiša za dve družini

na Huntmere Ave.

Lepa hiša s enim stanova-
njem 3 sob in drugim z 3½
sobami. Vse popolno z dvema
garažama in dovozom. Cena
\$15,500.

Za podrobnosti se obrnite na

KOVAC REALTY

960 E. 185 St. — KE 1-5030

DELO DOBIJO MOŠKI

MECHANICAL

ENGINEER

Službo dobi fant, ki je pred ne-
davnim graduiral v mehaničnem
inženirstvu ali učenec Senior
Mechanical Engineer, da bi po-
magal pri produkcijskem delu in
reševanju metalurških proble-
mov. Izvrstna začetna plača. Naj-
višje podpore za delavce.

Addressograph-Multigraph

1200 BABBITT RD.

RE 1-8000

Tapco

sedaj sprejema

IZURJENE

TOOLMAKERS

za

EKSPERIMENTALNA

DELA

pri izdelovanju JICS

in FIXTURES

Imamo izbrana

RAZLIČNA DELA V

TOOL ROOM za

IZURJENE MOSKE

Tool and Gauge

Inspectors

POWERHOUSE

MECHANIC

(Mora imeti obiljiko državno

licenco za operatorja parnega

kotla)

Intervuiramo tudi

Visokošolske graduante

z tehničnim

ozadjem

za

delo v našem

Model oddelku

Uposljalni urad je odprt:

od ponedeljka do petka

od 8. zj. do 4.30 pop.

ob sobotah

od 8. zj. do 3.30 pop.

Prosimo, prinesite izkaz državljan-

stva. Morate biti pripravljeni de-

lati KATERIKOLI šift.

THOMPSON

PRODUCTS, INC.

23555 EUCLID AVE.

(C.T.S. bus 28)

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

**REAL ESTATE
FOR SALE**

FORMERLY a 10 room house,
now seven room. Gas heat, 2 car
garage, full basement, venetian
blinds, kitchen cabinets, near
transportation, St. Clement's
parish, 2 schools. \$14,000.
Diversey 8-6928

SOUTHWEST — Modern Brick
Town House. 5 large rooms, tile
bath, gas heat, fine location.
Near schools and good trans-
portation. \$16,500.
Call UNIVERSITY 4-0146

FOREST LAKE

4 ROOM COTTAGE,
insulated throughout with rock
wool. Lot 120x133 feet. Interior
partly finished. Bath, electric
heater, kitchen fixtures all there.
Must see to appreciate this
exceptional value at only \$5,000.
Close to U. S. Highway 12.
Call owner today.
Aberdeen 4-8783
7216 Wentworth Ave.

WANTED TO RENT

LANDLORDS, Attention Please!
Need 4-5-6 room apartment by
November 1st. Dependable cou-
ple, 2 children. Must be Oak
Park, Berwyn, Forest Park, so
daughter can attend special
school. Will go \$100. This ad is
last resort. Call Mr. Sauter.
Village 8-5430

RESPONSIBLE Construction work-
er, wife, 4 children, need 5-6
room unfurnished, 3 bedroom
apartment. Good location south
side. Moderate rental.
Commodore 4-7175

RESPONSIBLE Couple, 1 high
school daughter, need 4-5 or 6
room heated unfurnished apart-
ment. Must be close vicinity
Alvernia High School. Moderate
rental.
CApitol 7-0336

Chicago, Ill.

BUSINESS OPPORTUNITY

Good Chance to buy GROCERY -
MARKET. Wonderful established
business 35 years. Gross sales
\$1500 to \$2000 month. Only sell-
ing due to death in family. Come,
see to appreciate.
Call BELmont 5-1563

Good Opportunity — GROCERY -
MARKET — Established 35
years. Selling due to death in
family. Come out. See to appre-
ciate.
Call BELmont 5-1563

Good Chance to buy LAMP AND
SHADE STORE — Well estab-
lished business. Nice living
quarters in rear. Selling due to
illness. See to appreciate. Best
offer.
Call LAWndale 1-6630

GIFT AND LAMP SHOP—Estab-
lished 5 years. Good N. W. loca-
tion. Fine neighborhood. Large
store. Low rent. Potential earn-
ings \$10,000 up. Largest variety
gift items in Chicagoland. One
of a chain of 3 stores. Priced to
sell. Owners can't handle. Will
teach business.
TUxedo 9-9275 or
GRovehill 6-0721

Good Opportunity to buy TAVERN
Excellent business on S. Ash-
land. Selling due to illness. Call
owner.
FULTon 5-6698

VOHUNI

IN SKRIVNOST
ATOMSKE BOMBE(PO ZAPISKIH POLKOVNIKA KANADSKE PROTI-
OBVEŠČEVALNE SLUŽBE RICHARDA HEARSHA)

(Nadaljevanje)

Zagotoviti so morali tudi to, da bodo imeli ujetnike in edino pričo Guzenka vsak hip pri rokah in na razpolago preiskovalni komisiji. Rešitev se je ponudila sama po sebi v Rockliff Barracks, Skalnih barakah, na posebnem vežbališču obmejnih in severnih enot kanadske vojske. Ko so gradili centralno poslopje, so se pokazale razne težave. Rešili so jih tako, da so zgradili pod zemljo tri nadstropja, pet pa nad zemljo. Najvišje nadstropje se je tako prislanjalo k skalni steni, da cela vrsta sob ni imela oken, temveč samo strešno razsvetljavo. Graditelj so dokazali

da ni drugačne rešitve. Zato so sklenili, da bodo te sobe uredili na hotelski način za prehodne goste, ki so od časa do časa prihajali na vežbališče. Sobe niso bile povezane med seboj, ampak je vsaka imela vhod s hodnika. Vrata v vsako sobo so bila dvojna. Pri nekaterih sobah so bile tudi kopalnice. Zdaj so te sobe pripravili za ujetnike.

Rešiti pa so morali še eno važno vprašanje: Na nekem sestanku je dejal nadzornik Leopole:

"Preiskovalna komisija mora imenoma določiti ljudi, ki jih bomo aretirali."

"Aretirali bomo vse, ki so sumljivi," je rekel namestnik visokega komisarja Gagnon. "Aretirani bodo morda lahko tudi pričali drug proti drugemu. Sicer pa bomo med preiskavo še vedno imeli dovolj možnosti izpustiti vsakogar, ki ga ne bo treba brezpogojno držati v zaporu."

"Ta reč ni tako preprosta. Imamo namreč tri vrste osumljencev. Prva skupina so kanadski in ameriški državljani, ki so v državni službi. Te moramo brezpogojno aretirati, čeprav so med njimi tudi vojaške osebe. Toda o aretacijah teh bomo morali najprej obvestiti njihova pristojna poveljstva."

"Za to sem jaz tu," je odločno dejal podpolkovnik Hearsh. "Ukrepal bom v imenu vojske po svoji uvidevnosti. Mislim, da je boljše če vojaška poveljstva obvestimo šele po izvršenih aretacijah."

"Če je tako mogoče, se tudi meni zdi najbolje," se je strinjal nadzornik Leopole. "V drugo skupino spadajo zdravniki, poslanci in podobni, ki so nudili vohunom svojo pomoč. Med njimi sta celo dva lekarnarja, ki sta

svoje laboratorije dala na razpolago Sovjetom; da so v njih prefotografirali, če fotografije prvič niso uspele."

"Mislim, da te lahko prepustimo sodišču."

"Res je tako!" je prikimal policijski direktor Wood. "Te ljudi zapremo lahko tudi med preiskavo, če se nam bo zdelo potrebno in če bodo postali sumljivi."

"Zaenkrat je najvažnejše, da naredimo neškodljive glavne osebe."

"Kaj pa poslanec Fred Roose? Bil je glavni organizator, a ga še vedno ščiti poslanska nedotakljivost."

"Če ga zalotimo pri dejanju, ga ta imuniteta ne ščiti več. Imamo resne razloge za sum, da nam bo pobegnil. Drugi glavni organizator Sam Carr ali s pravim imenom Slamil Cogan je že na begu."

"Potem moramo s Fredom Rooseom storiti ravno nasprotno. Ne smemo od parlamenta najprej zahtevati pooblastila za aretacijo, temveč ga moramo aretirati med begom in zahtevati pooblastilo parlamenta šele naknadno."

"Samo, da moramo ta beg najprej inscenirati," se je smejal Leopole.

Med pogovorom nihče ni opazil, da tretje skupine osumljenec sploh ni omenil. Nekajkrat je samo predirno pogledal policijskega direktorja Wooda, a se je vselej ugriznil v ustnice in molčal.

Čas za vse aretacije so določili za petnajsti februar in sicer za deveto uro zjutraj. Vodstvo je prevzela dvainvajsetčlanska nadzornikova skupina. Da je številčno bila popolna, so na mesto umorjenega Krivičnega postavili drugega človeka. Policija v Montrealu in Torontu je dobila naročilo, naj prispelimi dektivom da na razpolago toliko policistov, kolikor bi jih ti potrebovali.

Za nedoločen čas so si zagotovili posebno in stalno telefonsko zvezo med obema mestoma in vežbališčem v Skalnih barakah. To so storili zato, da bi lahko hitro ukrepali, če bi se zgodilo kaj nepričakovanega.

Glede aretacij v Ottawi niso ukrenili nič določenega. Policijski ravnatelj Wood je to odkril šele nekaj minut pred deveto. Razburjen je telefoniral Leopoleu:

"Kakšna brezskrbnost, da si z Ottawo niste zagotovili zveze in da niste pri policiji zaprosili za ojačenje!"

Leopole se je godrnjaje opravičeval:

"Zgolj pomotoma se nisem obrnil na vas, temveč na konjeniško policijo, ki je pod vojaškim poveljstvom. Hearsh je že ukrenil vse potrebno."

Pripravljene skupine so pričakovale povelje za aretacije. Sleherna skupina je imela poseben avtomobil. V njem so sedeli policaji, oblečeni v tople, usnjene rjave plašče. Vsi so bili dobro oboroženi. V vsakem avtomobilu je bilo prazno samo eno mesto, tisto, ki je čakalo aretiranege sovjetskega vohuna. V Montrealu, Torontu in Ottawi so pripravili tudi potniška letala za prevoz potnikov v Skalne barake.

Nekaj minut pred deveto uro je ministrski predsednik Mackenzie King sprejel odpravnika poslov sovjetskega veleposlaništva v Ottawi, Nikolaja Belohov-

skega. Obvestil ga je o odkritju vohunske agenture in mu izrekel svoj protest.

Tisti hip so iz vseh treh mest vključili neposredne telefonske linije k nadzorniku Leopoleu v Skalne barake. Na nadzornikovi mizi je stala posebna govornilna naprava, ki mu je omogočala telefonske razgovore z vsemi tremi mesti hkrati. V roki je držal uro in jo primerjal s stensko uro, ki je visela na nasprotni steni.

"Še poldrugo minuto," je dejal potihoma. Razburjenja pa ni mogel skriti niti s tiho govorico.

"Še ena minuta! Ali je vse v redu?"

"Vse!" se je glasil odgovor z vseh treh mest hkrati. Skupine, ki so stale na obsežnem policijskem dvorišču, so čakale na znak. Roke šoferjev so počivale na avtomobilskih trobilih. Tudi oni so čakali... Kam se bodo peljali, je vedel samo en človek v vsaki skupini in sicer pooblaščenec nadzornikovega oddelka. Ta je nosil s seboj tudi nalog za aretacijo.

(Dalje prihodnjič)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Brezmejno žalostnih src naznanjamo vsem, da je kruta smrt pretrgala nit življenja in da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog in oče, dragi sin in brat ter zet in nečak

1917

1953

RUDOLPH JELERCIC

Po par-tedenski bolezni je previden s sv. zakramenti za umirajoče izdihnil svojo blago dušo dne 15. septembra 1953.

Pogreb blagopokojnika se je vršil dne 19. septembra iz pogrebnege zavoda Joseph Zele in sinovi v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam po opravljeni slovesni maši zadušnici na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Blagopokojnik je bil rojen dne 10. avgusta 1917 leta v Clevelandu, Ohio.

Bil je tajnik in solastnik Fullerwood Builders Co., ter član društva Hrvatska sloboda št. 235 H.B.Z., lovskega kluba St. Clair Rifle and Hunting kluba, Knights of Columbus in podružnice št. 3 S.M.Z.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem številnim prijateljem, ki so obložili njegovo krsto s tolikimi vencicvetja. Ta dokaz vaše ljubezni napram njemu nam je bil v veliko tolažbo v težkih dneh smrti.

Našo globoko zahvalo naj sprejmejo vsi oni, ki so darova-

li za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnika. Bog plačaj!

Isto naj sprejmejo zahvalo vsi, ki so darovali v dobrodelne namene.

Hvala številnim prijateljem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugu za spremstvo na pokopališče.

Zahvalo izrekamo vsem, ki so prišli kropiti pokojnika in se posloviti od njega, ko je ležal na mrtvaškemu odru, in vsem, ki so ga sprejmili na njegovi zadnji poti na mirodvor.

Srčno zahvalo izrekamo čst. g. Aloysius Ruparju za tolažilne obiske, opravljene pogrebne obrede in spremstvo na pokopališče. Hvala čst. g. Mathias Jagru za molitve v pogrebnih prostorih.

Iskrena hvala pevcem, ki so zapeli tako krasne v srce segajoče pesmi-žalostinke pokojniku v slovo.

Zahvala naj bo izrečena pogrebnege zavoda Joseph Zele in sinovi za vzorno vođen pogreb in najboljšo vsestransko poslugu. Hvala tudi prijateljem-nosilcem krste.

Hvala številnim prijateljem, ki so ga obiskovali v bolezni, vsem, ki so izrazili ustmeno, pismeno in brzojavnim potom svoje sožalje ob smrti.

Poslali smo zahvalne kartice, če smo izpustili ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval ali pomagal, prosimo oproščenja in naj isto sprejme stotero zahvalo.

Sprejmite vsi ponovno tisočero zahvalo za vse!

Končana je Tvoja zemeljska pot, ljubljeni! Vse je prišlo tako nenadno, da ne moremo doumeti strašne resnice. Tako mlad, poln življenja, poln načrtov za bodočnost. Pa je kruta smrt na mah uničila vse.

Za Teboj bridko žaluje soproga, kateri si bil zvest in ljubeč tovariš, in hčerki, katerima je odzvet dober, skrben oče. Objokuje Te ljubeča mati, žalujejo za Teboj brat in sestra, Tvoji sorodniki in Tvoji prijatelji.

Zaman so solze, ker odšel si tja, odkoder ni povratka, tja, kjer vlada večni mir. Tolaži nas zavest, da se enkrat snidemo pri večnem Bogu—nad zvezdami!

Spavaj mirno, dragi! Snivaj sladko, ljubljeni!

Žalujoci ostali:

OLGA, rojena NOVAK, soproga

PHYLLIS in LINDA, hčerki

MRS. JENNIE JELERCIC, mati

MRS. JUSTYNE PRETNAR, sestra

JOSEPHINE PAVLI, teta

ALBERT, brat

ANTON JELERCIC, stric

ANTON in ANTONIJA NOVAK, tast in tašča in več sorodnikov

Cleveland, Ohio, dne 21. oktobra 1953.